

รายงานประเมินศักยภาพ
โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้า (สายส่งและสถานีไฟฟ้า) ในเมียวดี
(66 kV Line 50 Miles from 230 Myawady Substation to Sukali
(Oakkayeikhta) and 66/11 kV 20 MVA new Substation at Sukali)
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สำนักบริหารโครงการ 2
สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)
(สพพ.)
เดือนมกราคม 2563

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance: FA) และการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ (Technical Assistance: TA) แก่ประเทศเพื่อนบ้านผ่านโครงการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นภารกิจหลักของสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายภาครัฐทางการต่างประเทศ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งระหว่างกันในภูมิภาค ซึ่งจะสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวม 7 ประเทศ ประกอบด้วย ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา: C) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว: L) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา: M) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม: V) ราชอาณาจักรภูฏาน (ภูฏาน: B) สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา (ศรีลังกา: S) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต (ติมอร์-เลสเต: T)

ทั้งนี้ การพิจารณาให้ FA และ TA ของ สพพ. จะดำเนินการเมื่อได้รับคำเสนอขอรับความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ (Formal Request) จากประเทศเพื่อนบ้าน โดย สพพ. ได้รับ Formal Request จากกระทรวงการต่างประเทศ เมียนมา ซึ่งเป็นโครงการภายใต้กระทรวงไฟฟ้าและพลังงาน (Ministry of Electricity and Energy: MOEE) เมียนมา ผ่านช่องทางทางการทูต (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง) สำหรับโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้า (สายส่งและสถานีไฟฟ้า) ในเมียวดี (66 kV Line 50 Miles from 230 Myawady Substation to Sukali (Oakkayeikhta) and 66/11 kV 20 MVA new Substation at Sukali) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (โครงการไฟฟ้าเมียวดี) หลังจากนั้น MOEE ได้จัดส่ง Formal Request ขอ TA มายัง สพพ. เพื่อขอให้ สพพ. พิจารณาให้ TA สำหรับศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการที่กล่าว

ดังนั้น สำนักบริหารโครงการ 2 (สบค. 2) ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการให้ FA และ TA แก่เมียนมา จึงได้ประสาน MOEE ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติ (Executing Agency) สำหรับโครงการที่กล่าว และได้เข้าร่วมสำรวจศักยภาพโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมียวดี ทั้งนี้ สบค. 2 ได้จัดทำรายงานสำรวจศักยภาพฯ ในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การพิจารณาให้ TA และ FA ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้มีข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณาให้ TA แก่เมียนมา

1.2.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการยกร่างขอบเขตการจ้างที่ปรึกษา (Term of Reference: TOR) ของงานศึกษาภายหลังจากได้รับอนุมัติการให้ TA แล้ว

1.3 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 สพพ. มีข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจให้ TA แก่เมียนมาตาม Formal Request

1.3.2 การพิจารณาให้ FA และ/หรือ TA แก่เมียนมามีความหลากหลายและกระจายในพื้นที่ต่างๆ อย่างเหมาะสม และตอบสนองต่อความต้องการของเมียนมา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเกิดมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาโครงการ

บทที่ 2

วิธีการดำเนินงาน

2.1 ความเป็นมาของโครงการ

2.1.1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2562 กระทรวงการต่างประเทศ เมียนมา นำส่ง Formal Request ผ่านช่องทางทางการทูต (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง) ขอรับความช่วยเหลือในการศึกษารายละเอียดของโครงการไฟฟ้าเมียวดี ซึ่งเป็นข้อเสนอของ MOEE ผ่านกระทรวงการลงทุนและความสัมพันธ์เศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Ministry of Investment and Foreign Economic Relations: MIFER)

2.1.2 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2562 MOEE นำส่ง Formal Request ขอ TA สำหรับศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการที่กล่าว

2.1.3 สฟพ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการที่กล่าวมีความเหมาะสมในเบื้องต้นที่จะทำการสำรวจศักยภาพ เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอต่อการพิจารณาตัดสินใจให้ TA แก่เมียนมาต่อไป จึงได้หารือกับ MOEE และเห็นร่วมกันว่าจะดำเนินการสำรวจศักยภาพฯ และกำหนดวันลงสำรวจพื้นที่โครงการเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 ณ เมืองเมียวดี และเมืองสุคาลิ เมียนมา ตลอดจนสรุปขอบเขตความต้องการขอรับ TA เพื่อสำรวจและออกแบบรายละเอียดโครงการที่กล่าว และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอประกอบการพิจารณาเสนอขอรับ FA จาก สฟพ. ต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2.1 เพื่อสำรวจศักยภาพเบื้องต้นของโครงการไฟฟ้าเมียวดี

2.2.2 เพื่อจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ TA แก่เมียนมาตาม Formal Request

2.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

สำรวจศักยภาพเบื้องต้นและจัดทำรายงานสำรวจศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดี ระยะทางรวม 50 ไมล์ (ประมาณ 80 กิโลเมตร) ซึ่งมีพื้นที่โครงการครอบคลุมเมืองเมียวดี และเมืองสุคาลิ จังหวัดเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ของเมียนมา พื้นที่โครงการปรากฏตามแผนภาพที่ 1

2.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

2.4.1 เมียนมาจัดส่ง Formal Request ขอ TA เพื่อศึกษารายละเอียดและความเป็นไปได้ของโครงการ

2.4.2 กำหนดแผนการสำรวจศักยภาพโครงการร่วมกับ MOEE

2.4.3 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของระบบไฟฟ้าในพื้นที่โครงการ และพื้นที่อิทธิพลของโครงการ

2.4.4 ลงพื้นที่สำรวจศักยภาพโครงการร่วมกับ MOEE

2.4.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจศักยภาพ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

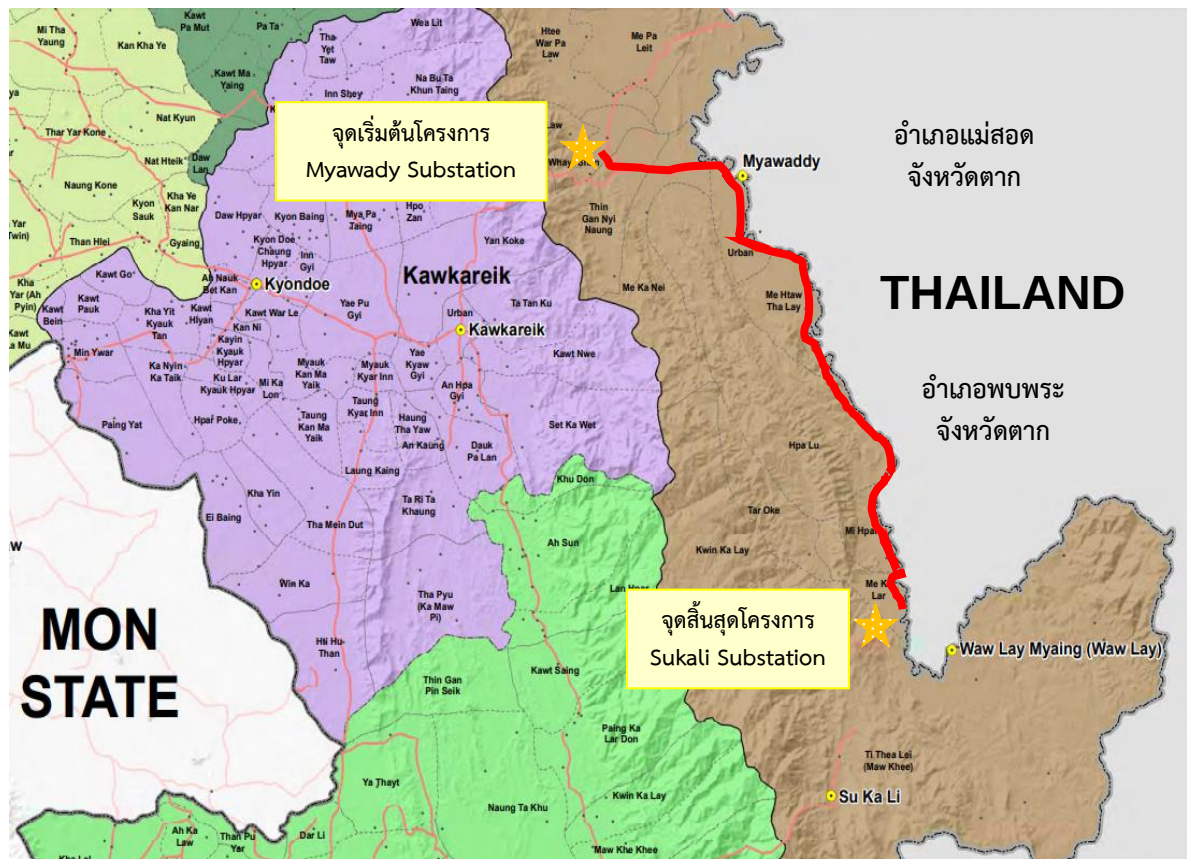
2.4.6 ขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในไทย ได้แก่ ด้านศุลกากรแม่สอด หอการค้าจังหวัดตาก ที่ว่าการอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)

2.4.7 วิเคราะห์และประเมินศักยภาพโครงการเบื้องต้น และจัดทำรายงานสำรวจศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดี

2.4.8 เสนอ คพพ. เพื่อพิจารณารายงานสำรวจศักยภาพฯ และอนุมัติให้ TA โครงการที่กล่าว

2.4.9 แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (คพพ.) ไปยังเมียนมาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนภาพที่ 1 แสดงพื้นที่โครงการไฟฟ้าเมียวดี

ที่มา: Myanmar Information Management Unit

บทที่ 3

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานไฟฟ้าในเมียนมา

ในบทนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้าในเมียนมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าเมียนมามีแผนพัฒนา แผนงาน และนโยบายในการพัฒนาระบบไฟฟ้าในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของเมียนมา ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว โดยจะเน้นพื้นที่บริเวณโครงการและพื้นที่อิทธิพลของโครงการ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 แผนพัฒนาเมียนมาอย่างยั่งยืน (Myanmar Sustainable Development Plan: MSDP (2018 -2030))

รัฐบาลเมียนมาได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเมียนมาอย่างยั่งยืน (Myanmar Sustainable Development Plan: MSDP (2018 -2030)) เมื่อเดือนสิงหาคม 2561 โดยมีเป้าหมายหลัก 5 ประการ ได้แก่

- 1) สันติภาพ การปรองดอง ความมั่นคง และธรรมาภิบาล
- 2) เสถียรภาพด้านเศรษฐกิจและการบริหารเศรษฐกิจมหภาคอย่างแข็งแกร่ง
- 3) การสร้างงานและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
- 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาด้านสังคม
- 5) การบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน

ทั้งนี้ การพัฒนาด้านพลังงานไฟฟ้าสอดคล้องกับแผน MSDP ในเป้าหมายที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสนับสนุนการพัฒนาระหว่างรัฐหรือเขตเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและลดความขัดแย้งระหว่างกัน โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ สาธารณสุข พลังงานไฟฟ้า โทรคมนาคม ถนนเชื่อมโยงเมืองหลัก จะสามารถสนับสนุนให้เกิดความปรองดองระหว่างประชาชนในเมียนมาควบคู่ไปกับการพัฒนา ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SME) ซึ่งจะเกิดการจ้างงานส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป้าหมายที่ 5 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าของภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรมในเมียนมา เนื่องจากปัจจุบันเศรษฐกิจเมียนมาเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจากการบริโภคส่วนบุคคลและการลงทุนจากเอกชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้ายังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รัฐบาลเมียนมาจึงมีการผลักดันนโยบายต่างๆ ในการเพิ่มแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า โดยเน้นการพัฒนาแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่มีความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวอย่างพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพ หรือการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตไฟฟ้า

อย่างไรก็ดี รัฐบาลเมียนมาได้มีการอุดหนุนค่าไฟฟ้ามาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านพลังงานและขาดแคลนการลงทุนภาคพลังงานไฟฟ้า ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนไฟฟ้าใช้เพราะไม่สามารถเชื่อมโยงระบบสายส่งและกระจายการเข้าถึงไฟฟ้าไปสู่ประชาชนในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลได้อย่างทั่วถึง โดยระบบสายส่งไฟฟ้า (National Grid) สามารถครอบคลุมพื้นที่เพียงร้อยละ 40 ของเมียนมา และประชาชนที่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้กระจุกตัวในบริเวณเขตเมืองสำคัญเท่านั้น ทำให้การพัฒนาประเทศในพื้นที่ต่างๆ เป็นไปอย่างขาดสมดุลและเกิดความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจอื่นๆ ตามมา

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2562 รัฐบาลเมียนมาได้มีการประกาศบังคับใช้อัตราราคาไฟฟ้าใหม่ทั้งในภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผน MSDP ที่มีเป้าหมายสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับประเทศ โดยในระยะยาวการปรับขึ้นอัตราค่าไฟฟ้าในครั้งนี้จะช่วยให้รัฐบาลเมียนมามีงบประมาณในการลงทุนพัฒนาระบบสาธารณูปโภคด้านพลังงานไฟฟ้าได้มากขึ้น และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและเศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น ตลอดจนส่งผลให้ประชาชนเมียนมามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างคุ้มค่ามากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงย่างกุ้ง, 2562)

3.2 นโยบายพลังงานแห่งชาติ (National Energy Policy)

เมื่อปี 2556 เมียนมาได้ตั้งคณะกรรมการบริหารพลังงานแห่งชาติ (National Energy Management Committee: NEMC) และคณะกรรมการพัฒนาพลังงาน (Energy Development Committee: EDC) เพื่อจัดรูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการนโยบายด้านพลังงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นกลไกในการประสานงานและวางแผนระหว่างหน่วยงานภาคพลังงานในเมียนมา โดย NEMC ทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายวางแผน และประสานงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ส่วน EDC ทำหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและแผนของ NEMC

สำหรับการพัฒนาภาคพลังงานและเพิ่มการผลิตกระแสไฟฟ้าของเมียนมา NEMC ได้จัดเตรียมนโยบายพลังงานแห่งชาติ (National Energy Policy) ซึ่งมีเป้าหมายให้ประชาชนชาวเมียนมาทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าได้และสามารถเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าอย่างเต็มรูปแบบได้มากกว่า 7.2 ล้านครัวเรือน ภายในปี 2573 โดยนโยบายดังกล่าวได้รับการอนุมัติเมื่อปี 2557 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.1 พัฒนาศักยภาพของทรัพยากรด้านพลังงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ตลอดจนพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3.2.2 ปฏิรูปกฎหมายหรือกฎระเบียบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาครัฐ และปฏิรูปรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานตามนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจของรัฐ

3.2.3 รวบรวมสถิติเกี่ยวกับอุปสงค์และอุปทานของทรัพยากรแต่ละประเภทภายในประเทศ

3.2.4 จัดเตรียมโครงการที่ประชาชนสามารถได้รับประโยชน์จากการสำรวจพลังงานในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน

3.2.5 จัดเตรียมโครงการขนาดใหญ่ที่เป็นการใช้พลังงานหมุนเวียน อาทิ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำ พลังงานความร้อนใต้พิภพ และพลังงานชีวมวล เพื่อนำมาพัฒนาพลังงานของเมียนมาอย่างยั่งยืน

3.2.6 ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านพลังงานและอนุรักษ์พลังงาน

3.2.7 เสริมสร้างงานวิจัย พัฒนา ออกแบบ และเผยแพร่การปฏิบัติงานอย่างเป็นสากล ตลอดจนการดำเนินงานด้านการสำรวจทรัพยากรด้านพลังงานตามมาตรฐานสากล

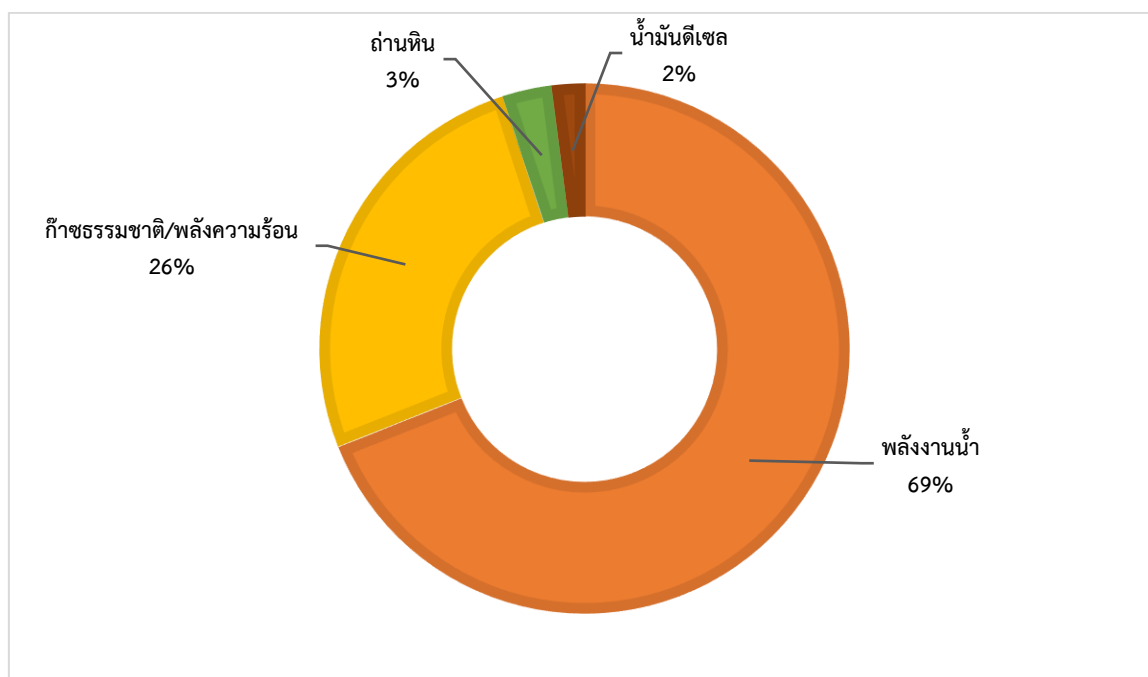
3.2.8 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านพลังงาน

3.2.9 กำหนดนโยบายที่เหมาะสมสำหรับราคาพลังงาน เพื่อสร้างความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคพลังงาน

3.3 แหล่งพลังงานไฟฟ้าของเมียนมาในปี 2560-2561

แหล่งพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญของเมียนมาส่วนใหญ่เป็นพลังน้ำ รองลงมาเป็นก๊าซธรรมชาติ หรือพลังงานความร้อน ถ่านหิน และน้ำมันดีเซล ตามลำดับ โดยสัดส่วนพลังงานไฟฟ้าของเมียนมาในปี 2560-2561 ปรากฏตามแผนภาพที่ 2 ทั้งนี้ คาดว่าในปี 2573-2574 แหล่งพลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่มักยังคงเป็นพลังน้ำ แต่รองลงมาจะเป็นก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และพลังงานหมุนเวียน (อาทิ แสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล) ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2 แสดงสัดส่วนแหล่งพลังงานไฟฟ้าของเมียนมาในปี 2560-2561

ที่มา: Myanmar National Energy Policy

3.4 ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในเมียนมา

กระทรวงไฟฟ้าและพลังงาน (Ministry of Electricity and Energy: MOEE) ได้ประมาณการความต้องการใช้ไฟฟ้าในเมียนมา พบว่า ในปี 2573 จะมีความต้องการใช้ไฟฟ้าตั้งแต่ 9,100 MW ถึง 14,542 MW โดยสามารถแบ่งตามรัฐหรือเขตได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในเมียนมาในปี 2573

รัฐ/เขต	ความต้องการใช้ไฟฟ้าขั้นต่ำ (MW)	ความต้องการใช้ไฟฟ้าขั้นสูง (MW)
รัฐคะฉิ่น/รัฐกะฉิ่น (Kachin State)	140	185
รัฐคะยา/รัฐกะยา (Kayah State)	130	162

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในเมียนมาในปี 2573 (ต่อ)

รัฐ/เขต	ความต้องการใช้ไฟฟ้าขั้นต่ำ (MW)	ความต้องการใช้ไฟฟ้าขั้นสูง (MW)
รัฐกะเหรี่ยง (Kayin State)	135	165
รัฐฉิ่น/รัฐชิน (Chin State)	60	90
รัฐมอญ (Mon State)	338	418
รัฐยะไข่ (Rakhine State)	180	243
รัฐฉาน (Shan State)	288	355
เขตซะไก้ง/เขตสะกาย (Sagaing Region)	282	349
เขตตะนาวศรี (Tanintharyi Region)	235	290
เขตพะโค (Bago Region)	523	646
เขตมะกเว (Magwe Region)	238	293
เขตมัณฑะเลย์ (Mandalay Region)	2,203	2,731
เขตอิรวดี (Ayeyarwaddy Region)	329	406
เขตย่างกุ้ง (Yangon Region)	4,019	8,209
รวม	9,100	14,542

ที่มา: Myanmar National Energy Policy, 2561

3.5 ระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution System) ในรัฐกะเหรี่ยง ในปัจจุบัน และแผนการพัฒนาระบบจำหน่ายไฟฟ้าในอนาคต

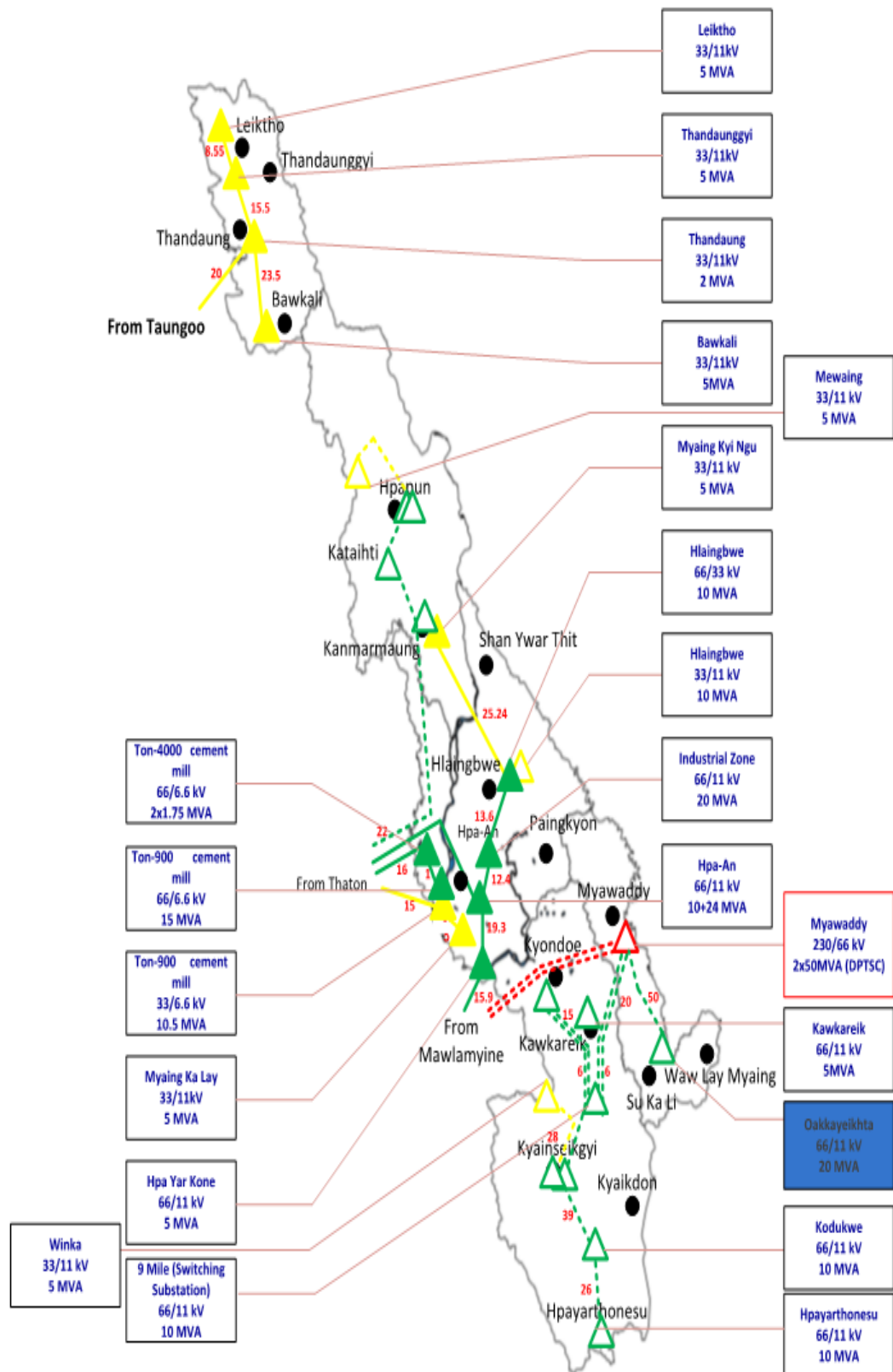
รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา มีสถานีไฟฟ้าย่อย (Substation) รวมทั้งสิ้น 14 สถานี ประกอบไปด้วย

1) สถานีไฟฟ้าย่อยขนาด 230 kV จำนวน 1 สถานี ได้แก่ Myawady Substation

2) สถานีไฟฟ้าย่อยขนาด 66 kV จำนวน 6 สถานี ได้แก่ Hlaingbwa Substation, Hpa An Substation, Industrial Zone Substation, Hpa Yar Kone Substation, Ton-400 Cement Mill Substation และ Ton-900 Cement Mill Substation

3) สถานีไฟฟ้าย่อยขนาด 33 kV จำนวน 7 สถานี ได้แก่ Leiktho Substation, Thandaunggyi Substation, Thandaung Substation, Bawkali Substation, Myaing Kyi Ngu Substation, Ton-900 Cement Mill Substation และ Myaing Ka Lay Substation รายละเอียดของระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution System) และแผนพัฒนาระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution System) ในรัฐกะเหรี่ยงปรากฏตามแผนภาพที่ 3 (เอกสารประกอบคำขอรับความช่วยเหลือของเมียนมา)

แผนภาพที่ 3 แสดงระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution System) ในรัฐกะเหรี่ยง ในปัจจุบัน และแผนการพัฒนาระบบจำหน่ายไฟฟ้าในอนาคต

ที่มา: เอกสารประกอบคำขอรับความช่วยเหลือของเมียนมา

3.6 ความต้องการไฟฟ้าในเมืองเมียวดี

เมียนมามีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูง โดยปัจจุบันชาวเมียนมามีไฟฟ้าใช้ไม่เกินร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมด จึงมีความต้องการเพิ่มกำลังการผลิตหรือลงทุนพัฒนาโรงไฟฟ้ามากขึ้น ทั้งโรงไฟฟ้าถ่านหิน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน รวมถึงโรงไฟฟ้ากังหันก๊าซและพลังงานหมุนเวียน เนื่องจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองเมียวดี ทำให้ปัจจุบันเมียวดีมีการซื้อไฟฟ้าจากไทยโดยส่งผ่านจากพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ไปยังเมืองเมียวดี เมียนมา ผ่าน กฟภ. มีจุดซื้อ-ขาย จำนวนทั้งสิ้น 4 จุด รวม 23.5 - 25.5 MW (กฟภ., 2562) ประกอบด้วย

- 1) บริเวณบ้านห้วยม่วง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ไปยังจังหวัดเมียวดี ขนาดความต้องการ 8 MW ปัจจุบันมีการเพิ่มขนาดความต้องการเป็น 10 MW ชั่วคราว เนื่องจากเมียนมามีการใช้ไฟเพิ่มมากขึ้น
- 2) บริเวณบ้านท่าวังผา อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ไปยังบ้านไถ่โก๊โก๊ จังหวัดเมียวดี (เมืองใหม่ไถ่โก๊โก๊) ขนาดความต้องการ 8 MW
- 3) บริเวณบ้านแม่กุใหม่ท่าซุง อำเภอแม่สอด ไปยังบ้านเลเกก่อ จังหวัดเมียวดี ขนาดความต้องการ 2.5 MW
- 4) บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 อำเภอแม่สอด ไปยัง เขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี ขนาดความต้องการ 5 MW

บทที่ 4

ข้อมูลทั่วไปของเมืองเมียวดี เมืองสุคาลิ และอำเภอแม่สอด

พื้นที่โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีอยู่ในพื้นที่จังหวัดเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ของเมียนมา แบ่งการปกครองออกเป็น 3 เมือง ได้แก่ เมืองเมียวดี เมืองสุคาลิ และเมืองวาเลย์ใหม่ โดยพื้นที่โครงการครอบคลุม พื้นที่เมืองเมียวดี และเมืองสุคาลิ ซึ่งในบทนี้จึงจะนำเสนอข้อมูลทั่วไปของเมืองเมียวดี เมืองสุคาลิ ตลอดจน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเมืองเมียวดี

4.1.1 ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์

เมืองเมียวดี อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมียนมาและอยู่ในเขตการปกครองของรัฐกะเหรี่ยง (Kayin State) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาและที่ราบลุ่ม อยู่ตรงกันข้ามกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ของไทย โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งพรมแดนของสองประเทศ ปัจจุบันมีสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 เชื่อมการคมนาคมของทั้ง 2 ประเทศ ห่างจากเมืองย่างกุ้งซึ่งเป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาประมาณ 450 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อตามแผนภาพที่ 4 ดังนี้

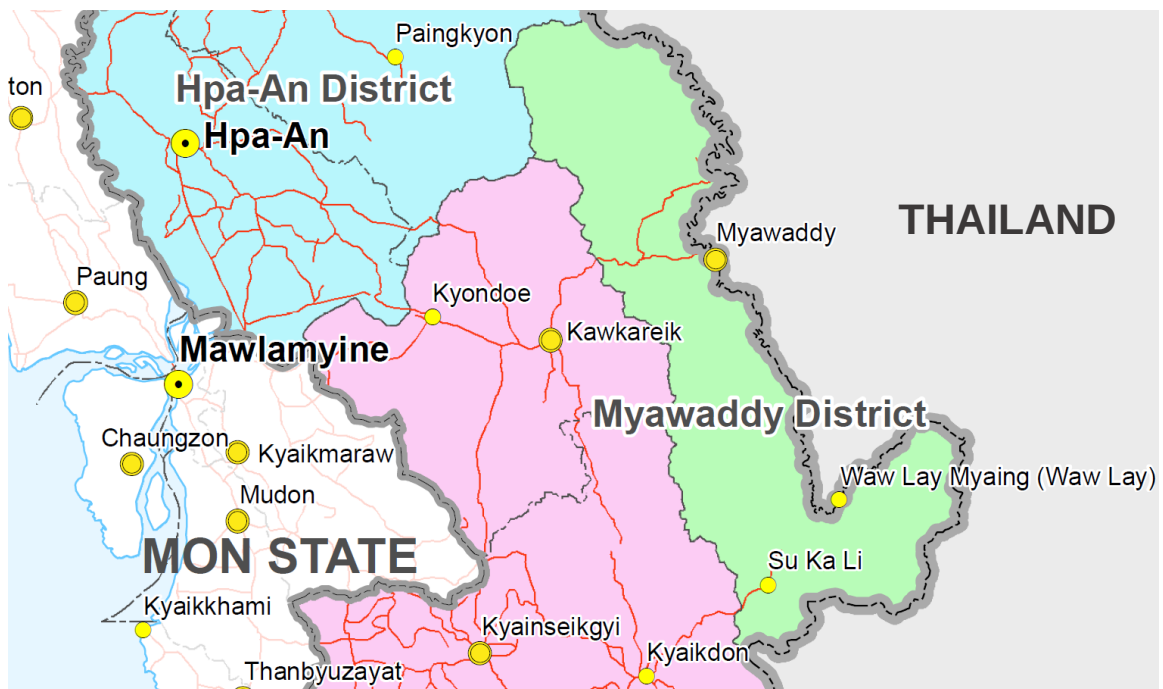
ทิศเหนือ ติดกับเมืองพะออัน รัฐกะเหรี่ยง

ทิศใต้ ติดกับเมืองสุคาลิ และเมืองวาเลย์ใหม่ รัฐกะเหรี่ยง

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประเทศไทย

ทิศตะวันออก ติดกับเมืองกอกะเร็ก รัฐกะเหรี่ยง และเมืองเมะล่าย รัฐมอญ

แผนภาพที่ 4 แสดงอาณาเขตของเมืองเมียวดี

ที่มา : Myanmar Information Management Unit

4.1.2 ข้อมูลด้านประชากรและครัวเรือน

จังหวัดเมียวดี มีประชากรประมาณ 210,540 คน (The 2014 Myanmar Population and Housing Census: The Union Report, 2558) ทั้งนี้ ยังไม่รวมประชากรแฝงหรือประชากรที่อยู่นอกเหนือการสำรวจ เนื่องจากเมียนมายังไม่มีระบบจัดเก็บข้อมูลประชากรอย่างชัดเจนจึงทำให้ยากต่อการนับจำนวนประชากรที่แม่นยำ อย่างไรก็ตาม ประชากรในจังหวัดเมียวดีส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่บริเวณตัวเมืองเมียวดี ส่วนบริเวณชนบทหรือพื้นที่ห่างไกล (เมืองสุคาลีและเมืองวาเลย์ใหม่) จะมีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง

4.1.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1) เศรษฐกิจ

ภาคเศรษฐกิจของเมืองเมียวดีส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมการค้าขายแดนเป็นหลัก รองลงมา คือ กิจกรรมทางการเกษตรและปศุสัตว์ อาทิ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว พริก งามะเขือเทศ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเมืองเมียวดีมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศไทย จึงเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในพื้นที่เพื่อใช้เป็นฐานการผลิตในแต่ละอุตสาหกรรม การดำเนินการลงทุนร่วมกันระหว่างเมืองคู่แฝดแม่สอด-เมียวดี เชื่อมโยงแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน และแหล่งทุนร่วมกันได้ และการลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติในภาคบริการโดยเฉพาะนักลงทุนชาวจีน

2) การลงทุน

รัฐบาลเมียนมาเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนของเมืองชายแดนมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการค้า การลงทุน ในพื้นที่มากขึ้น โดยลักษณะการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติในเมืองเมียวดี มีทั้งแบบกิจการที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด กิจการร่วมทุนกับเอกชนในเมียนมา และกิจการที่ชาวต่างชาติเป็นผู้ได้รับสัมปทาน โดยลักษณะธุรกิจที่นักลงทุนเข้ามาดำเนินการในเมืองเมียวดีส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทโรงแรม สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า และบ่อนการพนัน นอกจากนี้ ยังมีเขตการค้าเมียวดีและเขตอุตสาหกรรมเมียวดีที่สามารถดึงดูดนักลงทุนได้อีกด้วย

3) การจ้างงาน

ประชากรวัยทำงานของเมืองเมียวดีมีจำนวนแรงงานทั้งชายและหญิงประมาณ 6,000 คน โดยแรงงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งแรงงานเมียนมาส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาทำงานในฝั่งไทยที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แบบมาเช้า-เย็นกลับ ขณะที่การประกอบอาชีพของประชากรที่อาศัยในเมืองเมียวดีบริเวณตัวเมืองส่วนใหญ่เป็นลักษณะการรับจ้างทั่วไปในภาคบริการ อาทิ พนักงานในร้านอาหาร ร้านขายของชำ โรงแรม สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่นอกตัวเมืองเมียวดีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การค้าขายของพื้นเมือง และการรับจ้างทั่วไป อาทิ การก่อสร้าง รับจ้างขนของ

4.1.4 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

เมืองเมียวดีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ วัดเจดีย์ทอง หรือภาษาพม่าเรียกว่า วัดชเวมินหวุ่น (Shwe Muay Wan Temple หรือ Shwe Myinn Wun) วัดจระเข้ หรืออีกชื่อ คือ วัดมิจาโกง (Myikyau ngon) วัดมอญพระยีน ตลาดบุเรงนอง และเมียวดีคอมเพล็กซ์

4.1.5 ข้อมูลด้านการคมนาคมขนส่ง

ประชากรในเมืองเมียวดีส่วนใหญ่ใช้เส้นทางคมนาคมในการเชื่อมโยงพื้นที่เมือง และรัฐต่างๆ ภายในประเทศเมียนมา โดยใช้เส้นทางหมายเลข 85 เป็นเส้นทางหลักในการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงอื่นๆ สำหรับการเชื่อมโยงกับประเทศไทยประชากรในเมืองเมียวดีส่วนใหญ่ใช้เส้นทางคมนาคมผ่านสะพานมิตรภาพ ไทย-เมียนมา แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 และเส้นทางคมนาคมทางน้ำตลอดแนวริมแม่น้ำเมย และใช้เส้นทางคมนาคมทางอากาศผ่านสนามบินนานาชาติแม่สอดในการเดินทางมายังกรุงเทพฯ

4.2 ข้อมูลทั่วไปของเมืองสุคาลิ

4.2.1 ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์

เมืองสุคาลิ อยู่ทางทิศใต้สุดของจังหวัดเมียวดี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา มีพื้นที่ติดกับเมืองวาเลย์ใหม่ ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีช่องทางธรรมชาติที่ประชาชนใช้เดินทางผ่านแดนระหว่างไทย-เมียนมา ปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอให้ยกกระดับเป็นจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนถาวร เมืองสุคาลิมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง

ทิศใต้ ติดกับเมืองเยห์ รัฐมอญ และอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ทิศตะวันตก ติดกับเมืองวาเลย์ใหม่ รัฐกะเหรี่ยง

ทิศตะวันออก ติดกับเมืองกอกะเร็ก และเมืองใจโดน รัฐกะเหรี่ยง

แผนภาพที่ 5 แสดงช่องทางธรรมชาติที่ประชาชนใช้เดินทางผ่านแดนระหว่างไทย-เมียนมา (ตำบลบ้านวาเลย์) บริเวณตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ที่มา : Read Me Before Journey

4.2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ภาคเศรษฐกิจของเมืองสุคาลิส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก อาทิ กล้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชตระกูลถั่ว เนื่องจากเมืองสุคาลิมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา ห่างไกลจากเขตเมือง มีประชากรอาศัยเบาบาง ประกอบกับสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้ายังมีไม่ทั่วถึงจึงเป็นข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ประชากรบางส่วนมีการค้าขายบริเวณริมถนนโดยสินค้าที่นำมาขายส่วนใหญ่เป็นผลิตผลทางการเกษตรและของพื้นเมือง

4.2.3 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

เมืองสุคาลิมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ยอดเขามูลาอิ ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union: KNU) และเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาพุทธของชาวพุทธในเมียนมา

4.3 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

4.3.1 ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์

อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก อยู่ในภาคเหนือตอนล่างของไทยและมีที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัดตาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มอยู่ระหว่างเทือกเขาถนนธงชัยของไทยและเทือกเขาของเมียนมามีพื้นที่ประมาณ 1,986 ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดตากประมาณ 86 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 470 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อตามแผนภาพที่ 6 ดังนี้

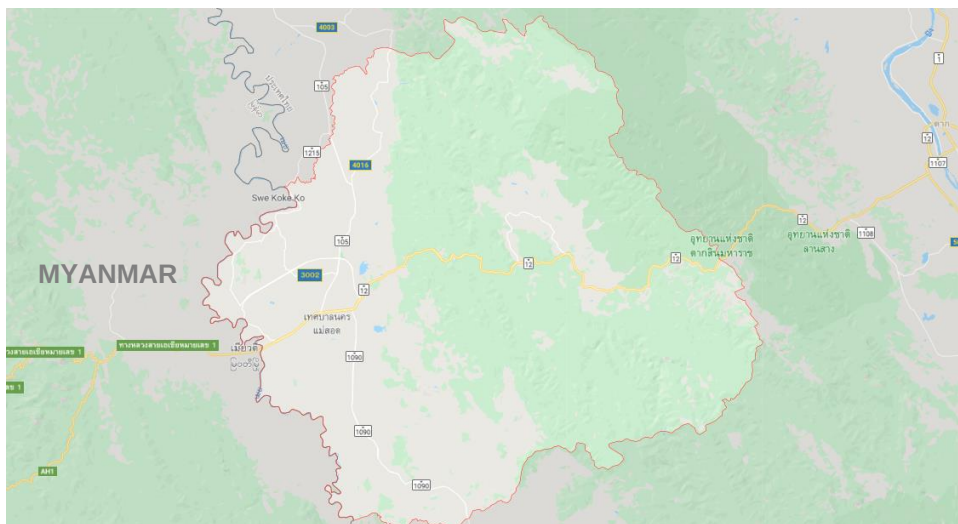
ทิศเหนือ ติดกับอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

ทิศใต้ ติดกับอำเภอบพพระ จังหวัดตาก

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอเมือง จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดกับเมืองเมียวดี จังหวัดเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา

แผนภาพที่ 6 แสดงพื้นที่อำเภอแม่สวด

4.3.2 ข้อมูลด้านประชากรและครัวเรือน

ณ เดือนธันวาคม 2562 อำเภอแม่สอด มีประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 94,731 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2562)

4.3.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1) เศรษฐกิจ

อำเภอแม่สอดเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของไทยเนื่องจากอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9) มีบทบาทสำคัญทางการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมา และเมื่อปี 2558 อำเภอแม่สอดถูกจัดตั้งให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรองรับการเติบโตของการค้า การลงทุน ที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยปัจจุบันกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอำเภอแม่สอดส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมการค้าชายแดนเป็นหลัก รองลงมา คือ การทำธุรกิจด้านบริการ อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมเบาซึ่งในอำเภอแม่สอดมีโรงงานราว 300 แห่ง

ทั้งนี้ ด้านศุลกากรแม่สอดเป็นด้านการค้าระหว่างไทย-เมียนมาที่มีมูลค่าการค้ารวมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ของการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ในปีงบประมาณ 2562 การค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมามีมูลค่าการค้ารวม 79,136.19 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.78 (YoY) โดยการส่งออกมีมูลค่า 69,468.09 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.19 (YoY) และการนำเข้ามีมูลค่า 9,668.09 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 49.03 (YoY) มีสินค้าส่งออกที่สำคัญ อาทิ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง น้ำมันดีเซล รถจักรยานยนต์ ผ้าพิมพ์ฝ้าย กระเป๋าหนัง และสินค้านำเข้าที่สำคัญ อาทิ ถั่วลิสง โคหรือกระบือมีชีวิต พลวงออกไซด์ เพอร์นิเจอร์ไม้ เมล็ดงา

ตารางที่ 2 แสดงสถิติการค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมา บริเวณด่านศุลกากรแม่สอด

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ*	มูลค่ารวม	มูลค่าส่งออก	มูลค่านำเข้า	ดุลการค้า
2555	35,131.21	33,968.60	1,162.61	32,805.99
2556	43,974.39	41,464.00	2,510.39	38,953.61
2557	59,476.37	55,957.36	3,519.02	52,438.34
2558	68,313.62	64,240.06	4,073.55	60,166.51
2559	83,806.24	79,627.11	4,179.13	75,447.99
2560	84,573.63	79,271.91	5,301.71	73,970.20
2561	79,758.90	73,271.68	6,487.23	66,784.45
2562	79,136.19	69,468.09	9,668.09	59,800.00

หมายเหตุ: *ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

ที่มา: ด่านศุลกากรแม่สอด, 2562

2) การลงทุน

ภายหลังจากรัฐบาลได้ประกาศให้อำเภอแม่สอดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษส่งผลให้อำเภอแม่สอดเป็นที่ดึงดูดของนักลงทุนทั้งไทยและต่างชาติมากขึ้น เนื่องจากจุดแข็งด้านภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นเมืองชายแดนและมีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงไปยังภูมิภาคอื่นๆ ได้ สำหรับลักษณะการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทที่อยู่อาศัย ห้างสรรพสินค้า โรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีแหล่งแรงงานมีฝีมือมาที่อยู่ใกล้และสามารถเดินทางข้ามแดนมาเพื่อใช้แรงงานได้อย่างสะดวกสบาย ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานในอำเภอแม่สอด อาทิ ไฟฟ้า ประปา ถนน ที่มีความพร้อมและสามารถรองรับการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าฝั่งเมียนมา

3) การจ้างงาน

ประชากรวัยทำงานของอำเภอแม่สอดส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคบริการ อาทิ การค้าขาย พนักงานโรงแรมหรือร้านอาหาร พนักงานสถานศึกษา รับจ้างทั่วไป รองลงมา คือ ภาคเกษตรกรรม อาทิ การปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชตระกูลถั่ว และภาคการผลิต อาทิ โรงงานผลิตสิ่งทอ

4.3.4 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

อำเภอแม่สอดมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ศาลเจ้าพ่อพระวอ น้ำพุร้อนแม่กาษา วัดไทยวัฒนาราม อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช และตลาดริมเมย

4.3.5 ข้อมูลด้านการคมนาคมขนส่ง

ประชากรในอำเภอแม่สอดส่วนใหญ่ใช้เส้นทางคมนาคมในการเชื่อมโยงพื้นที่อื่นๆ ดังนี้

1) ทางบก: ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (ตาก-แม่สอด) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 105 (แม่สอด-แม่สะเรียง) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1090 (แม่สอด-อุ้มผาง) ทางหลวงชนบท และทางหลวงท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีรถขนส่งสาธารณะผ่านสถานีขนส่งแม่สอด จำนวน 14 สาย

2) ทางอากาศ: มีท่าอากาศยานนานาชาติแม่สอดที่ให้บริการการเดินทางทางอากาศ โดยปัจจุบันมีสายการบินให้บริการเพียง 1 สายการบิน คือ สายการบินนกแอร์ เส้นทางบิน ดอนเมือง-แม่สอด วันละ 5 เที่ยวบิน

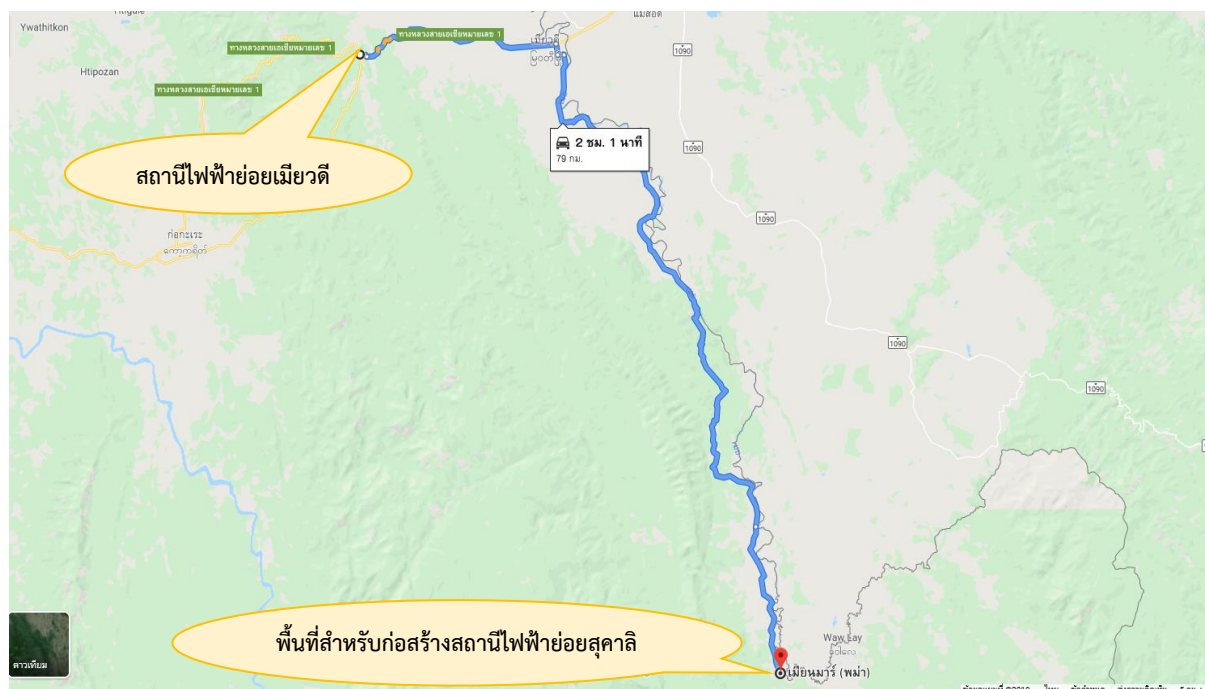
3) ทางน้ำ: มีบริการเรือยนต์และแพข้ามฟากแม่น้ำเมย ระหว่างไทย-เมียนมา สำหรับการขนส่งสินค้าเข้า-ออก จำนวน 19 ท่า ที่ได้รับอนุมัติเป็นคลังสินค้าชั่วคราวตามกฎหมายศุลกากร

บทที่ 5

ผลการสำรวจศักยภาพ

สพพ. ร่วมกับ กฟภ. และ MOEE จากส่วนท้องถิ่น (เมืองเมียวดีและเมืองสุคาลิ) ได้สำรวจพื้นที่โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดี ซึ่งอยู่ในจังหวัดเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา สามารถแสดงแผนที่เส้นทางจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปจนถึงพื้นที่สำหรับการก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ ได้ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แสดงเส้นทางจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปยังพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ

ที่มา : Google Map

5.1 การสำรวจทางกายภาพของโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดี

5.1.1 สถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ตั้งอยู่ในเมืองเมียวดี ห่างจากจุดผ่านแดนถาวรแม่สอด-เมียวดี (สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 1) ประมาณ 20 กิโลเมตร ตลอดแนว 2 ข้างทางส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชุมชน พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม สลับกันไป โดยภายในตัวอาคารของสถานีฯ ประกอบด้วย ห้องควบคุม ห้องประชุม และห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ MOEE และภายนอกอาคาร ประกอบด้วย สถานีไฟฟ้าย่อย 230 kV ระบบส่งจ่ายกำลังไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า และระบบควบคุมตามแผนภาพที่ 8

5.1.2 บริเวณที่ฝ่ายเมียนมาจัดเตรียมไว้สำหรับการก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ 66/11 kV มีพื้นที่ประมาณ 3 เอเคอร์ (ประมาณ 8 ไร่) ตั้งอยู่ในเมืองสุคาลิ มีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมูโดยมีด้านคู่ขนานติดกับถนน มีลักษณะเป็นพื้นที่ว่างเปล่า มีพญาขึ้นเต็มบริเวณ และมีศาล 1 หลัง ห่างจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ประมาณ 80 กิโลเมตร มีประชาชนอาศัยในพื้นที่ประมาณ 3,000ครัวเรือน หรือประมาณ 15,000 คน

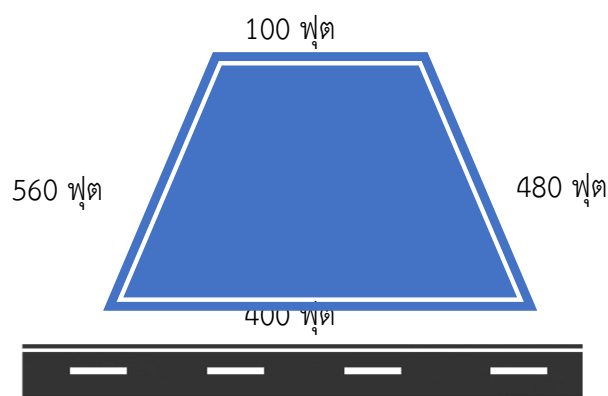
สถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV มี bay สำรองสำหรับการจ่ายไฟฟ้าแล้ว เหลือแค่ติดตั้งสายส่งและสายจำหน่าย เพื่อกระจายไฟฟ้าไปยังครัวเรือนโดยการสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยใหม่ที่เมืองสุคาลิตตามแผนภาพที่ 9-10

แผนภาพที่ 8 แสดงสภาพทางกายภาพของสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV

ที่มา: การสำรวจศักยภาพโครงการ

แผนภาพที่ 9 แสดงรูปร่างพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ 66/11 kV

ที่มา: การสำรวจศักยภาพโครงการ

แผนภาพที่ 10 แสดงสภาพทางกายภาพของพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานีย่อยไฟฟ้า 66/11 kV

ที่มา: การสำรวจศักยภาพโครงการ

5.1.3 พื้นที่ในเมืองเมียวดีเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีไฟฟ้าใช้ สังเกตได้จากการมีทั้งเสาไฟแบบกลมและแบบเหลี่ยม การจราจรค่อนข้างหนาแน่น พอออกมานอกเมืองพื้นที่โครงการจะเลียบไปตามแม่น้ำเมยตลอดแนว 2 ข้างทาง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชุมชน ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและถนนคดเคี้ยว พืชเกษตรกรรมในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว และพืชตระกูลถั่ว ใกล้พื้นที่ก่อสร้างสถานีย่อยพบชุมชนขนาดใหญ่คล้ายบ้านจัดสรร และค่ายทหาร ประชาชนที่อาศัยตลอดแนว 2 ข้างทาง ใช้แผงโซลาเซลล์ (Solar Cell) ขนาดเล็กเป็นแหล่งให้พลังงานไฟฟ้า

5.2 การสำรวจทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดี

5.2.1 การอยู่อาศัย

บริเวณ 2 ข้างทางจากสถานีย่อยไฟฟ้า 230 kV ไปยังพื้นที่สำหรับการก่อสร้างสถานีย่อยไฟฟ้า 66/11 kV มีประชาชนอาศัยอย่างหนาแน่นในบริเวณที่มีระยะใกล้กับตัวเมืองเมียวดี มีบ้านเรือนติดกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีวัด และโรงเรียน และเริ่มเบาบางลงเมื่อมีระยะห่างจากตัวเมืองเมียวดีออกไป โดยมีบ้านเรือนตามแนวถนนเป็นชุมชนขนาดเล็ก บางช่วงเป็นบ้านเรือนเดี่ยวๆ เว้นระยะห่างจากบ้านเรือนอื่นๆ และมีค่ายฝึกทหาร ส่วนใหญ่มีไฟฟ้าใช้แต่บริเวณที่ไกลออกไปเป็นลักษณะของแผงโซลาเซลล์ขนาดเล็ก

5.2.2 การประกอบอาชีพและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1) ประชาชนที่อาศัยในตัวเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป อาชีพพนักงานร้านอาหาร พนักงานขายในร้านขายของชำ พนักงานโรงแรม พนักงานขนของ พนักงานสถานีย่อยบริการน้ำมัน พนักงานในบ่อนการพนัน

2) ประชาชนที่อาศัยในบริเวณที่ไกลจากตัวเมืองเมียวดีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพืชที่นิยมทำการเพาะปลูกในพื้นที่ อาทิ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชตระกูลถั่ว ถั่ว ข้าว

บทที่ 6

ความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดี นอกจาก สพพ. จะลงพื้นที่เพื่อสำรวจศักยภาพโครงการร่วมกับผู้แทนของ MOEE เมียนมา และ กฟผ. แล้ว สพพ. ยังได้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฝั่งไทย ประกอบด้วย ด้านศุลกากรแม่สอด หอการค้าจังหวัดตาก และที่ว่าการอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งหน่วยงานต่างๆ มีความเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการที่กล่าว สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

6.1 การหารือกับเจ้าหน้าที่ด้านศุลกากรแม่สอด

คณะผู้แทน สพพ. ได้เข้าพบนายไพยอง สังข์ทอง หัวหน้าฝ่ายบริการศุลกากรที่ 1 เพื่อหารือเกี่ยวกับศักยภาพทางเศรษฐกิจในส่วนของการค้าชายแดนหรือการค้าผ่านแดน ภายใต้พื้นที่ที่ด้านศุลกากรแม่สอดรับผิดชอบ และผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นต่อประเทศไทยหากเกิดการพัฒนาระบบไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1.1 ด้านศุลกากรแม่สอดมีเขตพื้นที่รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัดตาก สุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยพิธีการศุลกากรในปัจจุบันดำเนินการโดยใช้กระบวนการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (Paperless) เป็นหลัก แต่หากพบปัญหาก็สามารถดำเนินการแบบเดิมได้ (Manual)

6.1.2 จังหวัดตากมีจุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง ได้แก่

1) จุดผ่านแดนถาวรสะพานสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 1 (สะพาน 1) เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.30-20.30 น.

2) จุดผ่านแดนถาวรสะพานสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 (สะพาน 2) เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.30-18.30 น. ซึ่งเปิดใช้งานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562 ใช้สำหรับเดินทางเข้า-ออกของรถบรรทุกขนาดใหญ่เป็นหลัก

ทั้งนี้ จุดผ่านแดนที่กล่าวอนุญาตให้รถยนต์ไม่เกิน 4 ล้อ เดินทางผ่านสะพาน 1 และรถยนต์เกิน 4 ล้อ เดินทางผ่านสะพาน 2 โดยสามารถเดินทางได้ในเฉพาะเมืองเมียวดีหรือไม่เกิน 10 กิโลเมตร จากชายแดน ส่วนใหญ่เป็นรถบรรทุกสินค้าจากไทยไปเมียนมาเพื่อขนถ่ายและกระจายสินค้าไปตามเมืองต่างๆ ของเมียนมา แล้ววิ่งรถเที่ยวเปล่ากลับมาฝั่งไทย อย่างไรก็ตาม ปัญหาของจุดผ่านแดนที่พบคือ ปัญหาการจัดการทางจราจรในช่วงแรกของการเปิดใช้งานสะพาน 2 เนื่องจากการไม่คุ้นชินของผู้ใช้รถใช้ถนน แต่โดยรวมถือว่าการเปิดใช้งานสะพาน 2 สามารถช่วยลดปัญหาการจราจรในสะพาน 1 ได้

6.1.3 การนำเข้าสินค้าของเมียนมาโดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพฯ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจีนที่ขนส่งจากแหลมฉบัง ส่วนสินค้าไทยเมียนมานิยมสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคและวัสดุก่อสร้าง ซึ่งถือว่าจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพฯ เป็นเพียงทางผ่านในการขนส่งสินค้าจีนและสินค้าไทยไปยังเมียนมาเท่านั้น ขณะที่การนำเข้าสินค้าเมียนมาของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โค/กระบือ แร่ ซึ่งปัจจุบันมีการนำเข้าสินค้าผ่านทางจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพฯ และช่องทางธรรมชาติ มูลค่าสินค้าส่งออก ณ ด้านศุลกากรแม่สอดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีมูลค่าประมาณ 7 หมื่นล้านบาท และมีการเก็บค่าธรรมเนียมในการขนส่งสินค้าผ่านแดน คิดตามหน่วยบรรทุก เช่น 1 ตู้คอนเทนเนอร์ คิดค่าธรรมเนียมเท่ากับ 500 บาท โดยไม่คำนึงถึงมูลค่าสินค้าที่ขนส่ง

6.1.4 จังหวัดตากมีการกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด มุ่งหวังให้เป็นศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศ และเครือข่ายอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของไทย ทั้งนี้ ศักยภาพของพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากที่สำคัญอย่างหนึ่งในการให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุน คือ แรงงานด้านแรงงานเมียนมาที่ยังคงมีต้นทุนถูกกว่าแรงงานไทย อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติถือว่ายังไม่มีมีการดำเนินการในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเต็มรูปแบบเนื่องจากยังไม่มีการลงทุนเกิดขึ้นจริง

6.1.5 ปัจจุบันอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมาค่อนข้างมาก โดยมีจุดประสงค์ในการเดินทาง คือ การเข้าไปเสี่ยงโชคในบ่อนการพนัน (Casino) ในเมืองเมียวดีของเมียนมา ซึ่งมีนักชาวจีนลงทุนชาวจีนเข้าไปประกอบธุรกิจในลักษณะเป็นที่พักพร้อม Casino เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีนักลงทุนชาวจีนเข้าไปพัฒนาเมืองใหม่ที่รู้จักกันในนาม “โก๊กโก่” ในเขตอิทธิพลของกองกำลังกะเหรี่ยงประชาธิปไตยฝ่ายพุทธ (Democratic Karen Buddhist Army: DKBA) ซึ่งอยู่เหนืออำเภอแม่สอดขึ้นไปประมาณ 20 กิโลเมตร เพื่อพัฒนาบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงแรม Entertainment Complex สถานบันเทิงเต็มรูปแบบ และห้างสรรพสินค้า ทั้งนี้ คาดว่าหลังจากก่อสร้างแล้วเสร็จจะมีชาวจีนเข้ามาอาศัยในบริเวณที่กล่าวเป็นจำนวนมาก

6.1.6 การเดินทางข้ามแดนผ่านจุดผ่านแดนถาวรบริเวณแม่สอดส่วนใหญ่เป็นแรงงานชาวจีนมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากที่แม่สอดเป็นจุดให้บริการสำหรับแรงงานเมียนมาที่ต้องการต่ออายุวีซ่า (VISA) เพื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทย

6.1.7 การพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดี ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ควรสนับสนุนให้เกิดขึ้น เนื่องจากเมืองเมียวดีมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด แต่ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคยังไม่เอื้ออำนวย และการจำหน่ายไฟฟ้ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งจากภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ในขณะที่บริเวณที่ไกลออกไปจากตัวเมืองเมียวดียังมีความต้องการใช้ไฟในปริมาณไม่มากนัก ดังนั้น หากมีการพัฒนาระบบไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าวเป็นทำให้เมียวดีเป็นที่ดึงดูดของนักลงทุนมากขึ้น และภาคครัวเรือนจะมีไฟฟ้าใช้ส่งผลให้ชาวเมียนมาที่อาศัยในบริเวณพื้นที่โครงการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งไทยอาจจะได้รับอานิสงค์จากการขายเครื่องใช้ไฟฟ้าให้แก่ชาวเมียนมาเพิ่มขึ้น อนึ่ง ปัจจุบันเมียนมามีการซื้อไฟฟ้าจากไทยผ่าน กฟภ. เพื่อใช้ในเมืองเมียวดีและเมืองใหม่โก๊กโก่ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

6.2 การหารือกับเจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัดตาก

คณะผู้แทน สฟพ. ได้เข้าพบนายวิสุทธิ ลิ้มลี้อา รองประธานหอการค้าจังหวัดตาก และคณะเพื่อหารือเกี่ยวกับศักยภาพการค้า การลงทุน และผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคเอกชนไทยหากเกิดการพัฒนาระบบไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังนี้

6.2.1 ในอดีตเมียนมาซื้อไฟฟ้าจากไทยเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่านั้นแต่ปัจจุบันมีการซื้อไฟฟ้าเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ปัจจุบันเมืองเมียวดีอาศัยไฟฟ้าจากเมืองเมะลาไยเป็นแหล่งกระจายไฟฟ้าให้พื้นที่ใกล้เคียง และปัจจุบันยังมีโรงไฟฟ้ากำลังการผลิต 230 MW ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างในเมืองเมะลาไยอีกแห่ง โดยเป็นการร่วมทุนของเมียนมา สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ซึ่งมีเป้าหมายจำหน่ายไฟฟ้าให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่รัฐมอญ รัฐกะเหรี่ยง และเพื่อรองรับการใช้งานไฟฟ้าในเมืองเมียวดีที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

6.2.2 ในส่วนของอำเภอแม่สอด และพื้นที่ใกล้เคียงของไทย ไม่มีปัญหาด้านการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีกำลังการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยแหล่งผลิตไฟฟ้าที่สำคัญในพื้นที่ คือ เขื่อนภูมิพล ซึ่งปัจจุบันมีผลผลิตส่วนเกินอยู่แล้วจึงสามารถดึงไฟฟ้าในส่วนเกินจำหน่ายให้แก่ประชาชนได้ อย่างไรก็ตามหากมีการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้ายังมีสถานีไฟฟ้าใกล้เคียงอย่างสถานีไฟฟ้าแม่ระมาดที่สามารถจ่ายไฟฟ้าช่วยสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.3 ผู้แทนหอการค้าฯ ให้ข้อสังเกตว่า ปัจจุบันในทางปฏิบัติเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากยังไม่สามารถผลักดันให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้จริง เนื่องจากปัญหาด้านกฎระเบียบ ปัญหาผังเมือง และปัญหาด้านที่ดิน แม้จะมีการจัดตั้งสำนักงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากขึ้นมาแต่ไม่ได้มอบอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างและขาดอำนาจในการสั่งการ ทำให้นักลงทุนบางส่วนเข้าไปลงทุนในเมืองเมียวดีแทน โดยเฉพาะจุดกระจายสินค้า ซึ่งสาเหตุของความล่าช้าที่กล่าวส่งผลให้ราคาที่ดินในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ลดลง และการลงทุนชะงักงัน

6.2.4 ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างไทย-เมียนมา บริเวณแม่สอด-เมียวดี ประกอบด้วย 1) ระบบธนาคารและสกุลเงิน: ระบบการเงินการธนาคารของเมียนมาที่มีข้อจำกัดในการถอนเงินได้ไม่เกินประมาณ 40,000 บาทต่อวัน ทำให้ชาวเมียนมาถือเงินเข้ามาใช้จ่ายใช้สอยในไทยได้ไม่มากนัก ผู้ประกอบการเมียนมาในฝั่งไทยจึงพยายามผลักดันให้มีการยอมรับเงินจ๊าดบริเวณชายแดนเพื่อกระตุ้นการค้า แต่ปัจจุบันพบธนบัตรจ๊าดปลอมค่อนข้างมาก หากมีการยอมรับเงินจ๊าดบริเวณชายแดนจะเป็นภาระและความเสี่ยงของผู้ประกอบการไทย 2) ขนกลุ่มน้อย: เมียนมามีการแบ่งเขตการปกครองเป็นรัฐ มีชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มอาศัยอยู่ซึ่งบางกลุ่มอยู่นอกเหนือการปกครองของรัฐบาลเมียนมาและบางกลุ่มมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน ทำให้การติดต่อประสานงานหรือติดต่อค้าขายค่อนข้างลำบาก และ 3) ตัวกลาง (Connection): การเข้าไปประกอบธุรกิจหรือลงทุนในเมียนมาจำเป็นต้องมีตัวกลางเพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นขึ้น ส่วนใหญ่นักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาจะติดต่อกับบุคคลที่มีอิทธิพลในพื้นที่ในลักษณะบุคคลต่อบุคคล (Peer to Peer: P2P) จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของนักลงทุนเป็นไปอย่างราบรื่น

ทั้งนี้ การติดต่อกับตัวกลางในลักษณะ P2P มีความเสี่ยงค่อนข้างมาก เนื่องจากตัวกลางเป็นบุคคลไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหากเกิดปัญหาก็ยากที่จะดำเนินการทางกฎหมายได้

6.2.5 ผังเมืองเขียวดีของเมียนมาในปัจจุบัน มีนักลงทุนชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนเข้าไปลงทุนในภาคบริการค่อนข้างมาก โดยเฉพาะบริเวณเมืองใหม่โก๊โกซึ่งถือว่าเป็นท่าเลทองของเมืองเขียวดี และคาดว่าจะเพิ่มพื้นที่ที่เพิ่มศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองเขียวดีได้ในอนาคต โดยโก๊โกมีลักษณะเป็นโครงการหมู่บ้านจัดสรร โรงแรม สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า และบ่อนการพนัน ทั้งนี้ ผู้แทนหอการค้าฯ ให้ข้อสังเกตว่า ไทยสามารถใช้โอกาสจากการพัฒนาเมืองของเมียนมาได้จากการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและการอำนวยความสะดวกทางด้านบริการต่างๆ อาทิ โรงแรม ที่พัก ห้างสรรพสินค้า ระบบธนาคาร ร้านอาหาร หรือการอำนวยความสะดวกและปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของนักลงทุนและนักท่องเที่ยวที่กล่าว เพราะอย่างไรก็ตามอำเภอแม่สอดยังคงเป็นเมืองที่เป็นทางผ่านสำหรับนักเดินทางที่มีเป้าหมายการเดินทางไปยังเมืองเขียวดี โดยผู้ประกอบการฝั่งไทยควรปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก โดยเฉพาะกระแสโลกออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน โดยใช้โอกาสดังกล่าวให้นักเดินทางมีการใช้จ่ายใช้สอยในฝั่งไทยจากการเดินทางในแต่ละครั้ง

6.2.6 ปัญหาชายแดนระหว่างไทย-เมียนมา บริเวณแม่สอด-เขียวดี ในมุมมองของผู้แทนหอการค้าฯ เห็นว่า ไม่มีประเด็นที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากมีคณะกรรมการร่วม 2 ฝ่าย ประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาพื้นที่และแก้ไขปัญหาชายแดน ตลอดจนประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เมียนมา ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ คือ คณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่นไทย-เมียนมา (Township Border Committee: TBC) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-เมียนมา (Regional Border Committee: RBC) และคณะกรรมการพิจารณาปัญหาเขตแดนไทย-เมียนมา (Joint Boundary Committee: JBC)

อย่างไรก็ดี การขุดร่องน้ำกั้นแนวชายแดนบริเวณแม่น้ำเมยระหว่างแม่สอด-เขียวดีทำให้เกิดน้ำล้น-น้ำเหว และเกิดเกาะกลางน้ำขึ้นมาเป็น No Man's Land ทำให้ชาวเมียนมาเข้ามาอาศัยเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันในระดับท้องถิ่นได้มีการร่วมแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรม และปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณดังกล่าวแล้ว แต่ยังคงมีการหารือเรื่องการจัดการดินบริเวณเกาะกลางแม่น้ำเมยที่กล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการจับจองพื้นที่เพื่อใช้เป็นแหล่งพักคนหรือพักของผิดกฎหมาย

6.2.7 ผู้แทนหอการค้าฯ ให้ข้อสังเกตว่า การพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองเขียวดีถือเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เมืองเขียวดีมีการพัฒนาที่สามารถรองรับการเจริญเติบโตของเมืองได้ในอนาคต โดยปัจจุบันเมียนมายังมีระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการ นอกจากนี้ ยังมีโครงการในด้านอื่นๆ ที่เห็นว่าเมืองเขียวดีควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมด้วย อาทิ ระบบประปา การจัดการขยะ ระบบไปรษณีย์ และระบบสุขอนามัยของชาวเมียนมา ตลอดจนการจัดผังเมือง

6.3 การหารือกับเจ้าหน้าที่อำเภอแม่สวด

คณะผู้แทน สฟพ. ได้เข้าพบนายศราวุธ หังดิน ปลัดอำเภออาวุโส เพื่อหารือเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ และนโยบายการพัฒนาอำเภอแม่สวดหรือจังหวัดตาก การส่งเสริมและการพัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน เชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน โดยเฉพาะกับเมืองเมียวดี เมียนมา ตลอดจนผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นต่อประเทศไทยหากเกิดการพัฒนาระบบไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังนี้

6.3.1 เมียนมาแบ่งการปกครองออกเป็นลำดับชั้น โดยมีเมืองตัวอย่าง ดังนี้

- เขต/รัฐ: กะเหรี่ยง
- จังหวัด: ผาอัน เมียวดี กอกะเร็ก ผาปูน
- อำเภอ: เมียวดี
- ตำบล: สุคาลิ วาเลย์
- หมู่บ้าน: วาเลย์

โดยเมียวดีเป็นทั้งอำเภอและจังหวัดของเมียนมาแต่เทียบเท่ากับจังหวัดตากของไทยในฐานะเมืองพี่เมืองน้อง

6.3.2 เมืองสุคาลิ (Sukali) อยู่ห่างจากเมืองเมียวดีประมาณ 80 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดกับเมืองวาเลย์ใหม่ (Waw Lay) ของเมียนมา ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับตำบลวาเลย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีช่องทางธรรมชาติที่ประชาชนใช้เดินทางผ่านแดนระหว่างไทย-เมียนมา ปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอให้ยกระดับเป็นจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนถาวร โดยเมืองสุคาลิ (ข้อมูลปี 2557) มีลักษณะเป็นชุมชนเล็กๆ ในชนบทอยู่ระหว่างการพัฒนา ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ มีประชาชนอาศัยประมาณ 100-300 ครอบครัว และมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union: KNU) และ DKBA สลับกันไป ในเมืองสุคาลิและเมืองวาเลย์ใหม่มีชาวไทยในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าไปเช่าพื้นที่เพื่อทำการเกษตร (สวนมะละกอ)

6.3.3 ระบบไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอแม่สวด และพื้นที่ใกล้เคียงมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ โดยแหล่งผลิตไฟฟ้าส่วนใหญ่มาจากแม่น้ำเมย และลำห้วยในพื้นที่ ทั้งนี้ กฟผ. ระบุว่าปริมาณไฟฟ้าในไทยมีปริมาณที่เพียงพอและสามารถรองรับการใช้งานฝั่งไทยได้อย่างแน่นอน เพราะปัจจุบันไทยมีการนำไฟฟ้าส่วนเกินที่ผลิตได้จำหน่ายให้แก่เมียนมา อย่างไรก็ตาม พบปัญหาทางเทคนิคเกิดขึ้นบ้างในพื้นที่ เช่น การก่อสร้างถนนแล้วเกิดอุบัติเหตุทำให้ไฟฟ้าดับในพื้นที่ แต่ กฟผ. มีเจ้าหน้าที่ที่คอยสนับสนุนและรองรับการแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างดี

6.3.3 นโยบายการพัฒนาอำเภอแม่สวดได้ดำเนินการพัฒนาเมืองตามแผนพัฒนาเมืองคู่แฝด (Sister Cities) แม่สวด-เมียวดี ผ่านการเชื่อมโยงด้านประเพณีและวัฒนธรรม การค้าการลงทุนผ่านการจัดงานแสดงสินค้า และมีกิจกรรมในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับการพัฒนาเมืองแม่สวดโดยรวมถือว่ามีความพร้อมในทุกด้านแล้ว ทั้งนี้ ปลัดอำเภอฯ มีความกังวลในด้านระบบประปา เนื่องจากแม่สวดมีการพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็ว เมื่อเมืองโตขึ้นเกรงว่าจะมีแหล่งทรัพยากรน้ำที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากแหล่งน้ำที่นำมาใช้น้ำประปามาจากแม่น้ำเมยซึ่งอาจเป็นปัญหาได้ในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก เนื่องจากอุปสรรคทางด้านกฎระเบียบ และด้านเอกภาพในการบริหารจัดการทำให้ไม่สามารถผลักดันให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้นได้

6.3.4 ปัจจุบันอำเภอแม่สอดประสบปัญหาด้านการจัดการขยะ เนื่องจากถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ทิ้งขยะของทั้งอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัจจุบันแม่สอดมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง หากไม่เร่งแก้ไขจะทำให้เป็นปัญหาใหญ่ในอนาคต อย่างไรก็ตามในเบื้องต้นได้เปิดให้มีผู้รับเหมาเข้ามาประมูลในการจัดเก็บขยะและนำขยะที่กล่าวไปผลิตไฟฟ้า ซึ่งอยู่ระหว่างรอดูผลการดำเนินการที่กล่าวว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่

6.3.5 อำเภอแม่สอดมีประชากรประมาณ 130,000 - 150,000 คน หากรวมประชากรแฝงซึ่งรวมชาวเมียนมาแล้วอาจมีประชากรราว 300,000 คน ปัจจุบันมีโรงงานประมาณ 200-300 โรงงานประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานไทยทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรเนื่องจากแรงงานไทยไปทำงานในภาคบริการมากกว่าการทำงานในลักษณะใช้แรงงาน ผู้ประกอบการไทยจึงต้องพึ่งพาแรงงานเมียนมาแทน ในขณะที่แรงงานเมียนมามีการเรียกร้องให้ผู้ประกอบการไทยจ่ายค่าแรงเท่ากับค่าแรงขั้นต่ำของไทย ทำให้ผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนแรงงานในส่วนนี้ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ แรงงานเมียนมาที่เข้ามาทำงานในอำเภอแม่สอดประมาณ 10,000 คน ส่วนใหญ่เดินทางมาทำงานในลักษณะมาเช้า-เย็นกลับ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแรงงานเมียนมาที่พบ คือ ปัญหาสังคมทั่วไป อาทิ การลักขโมย และปัญหาการใช้ยาเสพติดที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดน แต่ไม่รุนแรงมากนักและอยู่ในระดับที่ควบคุมได้

6.3.6 ปลัดอำเภอฯ มีความเห็นว่า การพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีถือเป็นปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาเมืองของเมียนมา และเห็นว่าเมืองเมียวดียังมีความต้องการในการพัฒนาอีกหลายด้าน อาทิ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ถนน และระบบจัดการขยะ เพราะปัจจุบันชาวเมียนมายังคงมีการทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำเมย ซึ่งส่งผลกระทบต่อฝั่งไทยทั้งด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม และด้านสุขอนามัย หากไทยสามารถช่วยพัฒนาเมืองตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านได้จะเป็นสิ่งที่ดีโดยเฉพาะเมืองเมียวดี เนื่องจากการพัฒนาตามแนวทางของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาเมืองตามแผนพัฒนาเมืองคู่แฝด (Sister Cities) แม่สอด-เมียวดี เพื่อให้มีการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจไปด้วยกัน การให้ความช่วยเหลือพัฒนาระบบไฟฟ้าที่กล่าวอาจเป็นตัวช่วยด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงที่สามารถนำมาเป็นสิ่งที่ต่อรองในการพัฒนาประเทศควบคู่กันไปได้ อย่างไรก็ตาม หากมองในมุมความมั่นคง เนื่องด้วยปัจจุบันเมียนมาอนุญาตให้มีการเปิดบ่อนการพนันตามแนวชายแดนรวมถึงเมียวดีด้วย การมีระบบไฟฟ้าที่ครอบคลุมและทั่วถึงอาจเป็นปัจจัยเอื้อประโยชน์ให้กับบ่อนการพนันที่กล่าว

บทที่ 7

ผลการประเมินศักยภาพโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมียวดี

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลสรุปจากการสำรวจศักยภาพโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมียวดี ในพื้นที่จังหวัดเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา ซึ่งเมียนมาได้เสนอขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อศึกษารายละเอียดและความเป็นไปได้ในการก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสื่อกาลิ 66/11 kV และระบบสายส่งไฟฟ้าจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปยังสถานีที่กล่าวจาก สพพ. หากพิจารณาถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยและเมียนมา ตลอดจนความเป็นไปได้ทางเทคนิค และผลประโยชน์ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคง สามารถสรุปได้ ดังนี้

7.1 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย

การให้ความช่วยเหลือแก่เมียนมาในการปรับปรุงระบบไฟฟ้าซึ่งเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านพลังงาน โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ดังนี้

7.1.1 กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน สำหรับการเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่างๆ เพิ่มบทบาทของไทย ในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

7.1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา เป้าหมายที่ 3 ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาค อนุภูมิภาค อาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ โดยการเพิ่มมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในประเทศในภูมิภาค และเป้าหมายที่ 4 หุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในทุกระดับ ซึ่งวัดจากมูลค่าการให้ความช่วยเหลือของไทย และความสำเร็จโครงการพัฒนาร่วมกันระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาค

7.1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตามแนวชายแดน

โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีมีพื้นที่อยู่ในเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง เมียนมา มีอาณาเขตติดกับจังหวัดตาก โดยสามารถเชื่อมโยงจากจุดผ่านแดนถาวรแม่สอดบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 โดยแผนพัฒนาจังหวัดตาก (พ.ศ. 2561-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว สินค้า OTOP ส่งเสริมการค้าและการลงทุนในพื้นที่การค้าชายแดน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

7.2 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมียนมา

การปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีสอดคล้องกับแผนพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมียนมา (พ.ศ. 2561-2573) (Myanmar Sustainable Development Plan 2018-2030: MSDP) โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ดังนี้

7.2.1 เป้าหมายที่ 1 สันติภาพ การปรองดอง ความมั่นคง และธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสนับสนุนการพัฒนาระหว่างรัฐหรือเขตเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและลดความขัดแย้งระหว่างกัน โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ สาธารณสุข พลังงานไฟฟ้า โทรคมนาคม ถนนเชื่อมโยงเมืองหลัก จะสามารถสนับสนุนให้เกิดความปรองดองระหว่างประชาชนในเมียนมาควบคู่ไปกับการพัฒนา ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SME) ซึ่งจะเกิดการจ้างงานส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

7.2.2 เป้าหมายที่ 5 การบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าของภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรมในเมียนมา เนื่องจากปัจจุบันเศรษฐกิจเมียนมาเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วจากการบริโภคส่วนบุคคลและการลงทุนจากเอกชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้ายังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รัฐบาลเมียนมาจึงมีการผลักดันนโยบายต่างๆ ในการเพิ่มแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า โดยเน้นการพัฒนาแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่มีความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวอย่างพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพ หรือการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตไฟฟ้า

7.3 ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านและยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. (พ.ศ. 2562 - 2564)

การปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่และเมือง ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน พ.ศ. 2562-2564 (Country Strategy 2019-2021) ของ สพพ. กับเมียนมาในสาขาพลังงาน นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งในประเภทของโครงการตามประกาศหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของโครงการของ สพพ. พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ โครงการไฟฟ้าเมียวดีถือเป็นส่วนหนึ่งในสาขาความร่วมมือในยุทธศาสตร์ความร่วมมือของ สพพ. คือ สาขาพลังงานที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านพลังงานไฟฟ้าเพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนไฟฟ้า และรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในพื้นที่เมืองย่างกุ้ง เมียวดี ทวาย และพื้นที่เชื่อมโยง รวมถึงการเชื่อมโยงระบบพลังงานระหว่างไทยกับเมียนมา โดยเฉพาะเมืองคู่แฝด เมียวดี-แม่สอด

7.4 ผลการประเมินศักยภาพ

7.4.1 การให้ความช่วยเหลือโครงการที่กล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนพัฒนาของไทยและเมียนมา ดังนี้

- ไทย: ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน สำหรับการเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับนานาชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศในการเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ไทยเป็นประตูไปสู่ตะวันออกและตะวันตก

- เมียนมา: แผนพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมียนมา (MSDP, 2018-2030) ในการสนับสนุนการพัฒนาระหว่างรัฐหรือเขตเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและลดความขัดแย้งระหว่างกัน โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ สาธารณสุข พลังงานไฟฟ้า ถนนเชื่อมโยงเมืองหลัก ตลอดจนเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าของภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรมในเมียนมา

7.4.2 โครงการไฟฟ้าเมียวดีสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการของ สพพ. และยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. (พ.ศ. 2562 - 2564) สำหรับการให้ TA ในการพัฒนาพื้นที่และเมือง ตลอดจนการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองคู่ค้าในด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

7.4.3 โครงการไฟฟ้าเมียวดีสอดคล้องและสนับสนุนแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) ภายใต้กรอบการลงทุนในภูมิภาค (Regional Investment Framework 2022) ซึ่งครอบคลุมถึงโครงการที่มีความสำคัญระดับภูมิภาคในสาขาพลังงานไฟฟ้าสำหรับการเชื่อมโยงโครงข่ายจากเมะลาลัย และการขยายการเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าในเมียนมาจากไทยและจีน

7.4.4 โครงการไฟฟ้าเมียวดีสอดคล้องและสนับสนุนแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2580 (Power Development Plan: PDP 2018) โดยไทยมีนโยบายสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาเชื่อมโยงโครงข่ายด้านพลังงานกับเมียนมาภายใต้แผนงานโครงการเชื่อมโยงระบบโครงข่ายไฟฟ้ารองรับเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) จากชายแดนไทย-สปป.ลาว สู่ชายแดนไทย-เมียนมา (จังหวัดตาก) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบไฟฟ้าของไทยให้สามารถรองรับการเชื่อมต่อระบบไฟฟ้าอาเซียน และเป็นศูนย์กลางการซื้อขายไฟฟ้าในอาเซียนต่อไป

7.4.5 เนื่องจากในการจัดทำแผนงานโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนากับประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา ของ สพพ. ได้มุ่งเน้นไปที่ความร่วมมือในการเชื่อมโยงด้านคมนาคมและจุดผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้โครงการที่กล่าวไม่ได้ถูกระบุในแผนที่กล่าว อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการดำเนินโครงการดังกล่าวแล้ว สามารถสรุปได้ดังนี้

- เมียวดีเป็นเมืองพี่เมืองน้องกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตากของไทย มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดและเป็นท่าเลทองในมุมมองของนักลงทุนต่างชาติ การดำเนินโครงการดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่ควรสนับสนุนในการพัฒนา จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเมียวดีมีความสะดวกสบายมากขึ้น และสามารถรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคตได้โดยเฉพาะ

การผลักดันให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้นจริงในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตากซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สอดซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเมียวดี และอำเภอพบพระซึ่งอยู่ตรงข้ามกับสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิในอนาคต

- เมื่อเดือนตุลาคม 2562 อำเภอแม่สอดมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 ซึ่งมีจุดประสงค์ในการอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งสินค้าเข้า-ออก กอปรกับ สพพ. อยู่ระหว่างให้ความช่วยเหลือโครงการพัฒนาเมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ระยะที่ 3 ในส่วนของเมืองเมียวดี (การปรับปรุงระบบน้ำประปาและพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ) (โครงการ Corridor Town) โดยโครงการไฟฟ้าเมียวดีจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนา สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโครงการ Corridor Towns และก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-เมียนมา แบบทวิคูณ

- สามารถผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าระหว่างไทย-เมียนมา จากสถานีไฟฟ้าย่อยแม่สอดไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี หรือสถานีไฟฟ้าย่อยพบพระไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ โดยอาจก่อให้เกิดการซื้อขายไฟฟ้าระหว่างกันได้ในอนาคต เพื่อส่งเสริมระบบไฟฟ้าให้มีความมั่นคงในการจ่ายไฟตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ

- สามารถใช้โอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการพัฒนาด้านพลังงานไฟฟ้าระหว่างไทย-เมียนมา ผ่านการให้ความช่วยเหลือโครงการที่กล่าวและเนื่องจากเมียนมายังคงมีความต้องการความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้า สพพ. อาจนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงด้านพลังงานในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่มีดำริให้ สพพ. พิจารณาเป็นแนวทางในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ การพัฒนาระบบไฟฟ้าในเมียวดีจะช่วยให้เมียนมาสามารถประยุกต์ใช้หรือต่อยอดการพัฒนาระบบไฟฟ้าในอนาคตต่อไปได้

7.4.6 โครงการไฟฟ้าเมียวดีจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่โครงการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ ตลอดจนสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ และสามารถเพิ่มโอกาสในการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้

7.4.7 การให้ความช่วยเหลือแก่เมียนมาในโครงการไฟฟ้าเมียวดีจะสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย-เมียนมา

7.4.8 รัฐบาลเมียนมามีความประสงค์ที่จะปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมียวดีให้สามารถกระจายไฟฟ้าไปยังพื้นที่ห่างไกลออกไปได้ โดยปัจจุบันเมืองเมียวดีและพื้นที่ใกล้เคียงมีแหล่งพลังงานไฟฟ้ามาจากเมืองมะละโย โดยมีการเดินสายไฟ 230 kV จากสถานีไฟฟ้าย่อยมะละโย (Mawlamyaing Substation) มายังสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี (Myawady Substation) เพื่อจ่ายไฟฟ้าให้แก่ประชาชนที่อาศัยในเมืองเมียวดี อย่างไรก็ตามประชาชนที่อาศัยห่างไกลไปจากตัวเมืองเมียวดี (เมืองสุคาลิ) ยังขาดแคลนไฟฟ้าใช้ ฝ่ายเมียนมา จึงเสนอขอรับความช่วยเหลือโครงการที่กล่าวมาข้างต้น สพพ. เพื่อกระจายไฟฟ้าจากเมืองเมียวดีไปยังพื้นที่ใกล้เคียงโดยการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้า (Transmission Line) จากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยในเมืองสุคาลิ 66/11 kV ที่ต้องสร้างขึ้นใหม่

7.4.9 จากการประเมินศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดีในเบื้องต้น เห็นสมควรที่จะมีการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดี เพื่อรองรับการให้บริการด้านไฟฟ้าในบริเวณพื้นที่โครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงมากขึ้น โดยสามารถสรุปขอบเขตของโครงการในเบื้องต้นจากการสำรวจศักยภาพได้ ดังนี้

- ก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ 66/11 kV ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร

- ก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคติ 66/11 kV โดยมีการติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้า (Transformer) จำนวน 1 ตัว เพื่อใช้สำหรับจ่ายไฟฟ้าและสำรองไว้อีก 1 ตัว เพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยฝ่ายเมียนมาประสงค์ให้ใช้เสาไฟฟ้าแบบกลมสูง 18 เมตร ตามมาตรฐานของเมียนมา

7.4.10 ภายหลังจากศึกษาแล้วเสร็จ และกำหนดขอบเขตของงานที่ต้องดำเนินการ พร้อมวงเงินลงทุนของโครงการได้แล้ว เมียนมาประสงค์ที่จะขอรับความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance: FA) จาก สฟพ. ในการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมืองเมียวดีต่อไป

ภาคผนวก

ภาคผนวก

- ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อคณะเดินทางของ สพพ. กฟภ. MOEE เมียนมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝั่งไทย
- ภาคผนวกที่ 2 รูปภาพการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝั่งไทยและการสำรวจศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดี

ภาคผนวกที่ 1
รายชื่อคณะเดินทาง

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.)

1. พันเอก ดร. ศรัณยู วิริยเวชกุล	รองผู้อำนวยการ สพพ.
2. นางสาวดาริวรรณ เปรมภูมิเวทย์	ผู้อำนวยการ สบค. 2
3. นางสาวสุมาวดี พลเศษ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ
4. นายเกียรติศักดิ์ ภัคมาตร	วิศวกร

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)

1. นายกวิน เจริญดี	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกออกแบบสายส่ง 1 กองออกแบบระบบไฟฟ้า
2. นายวรพล ธูวิทย์	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกวิศวกรรมสถานีไฟฟ้า กองออกแบบสถานีไฟฟ้า
3. นายณัฐธัญ กวางแก้ว	วิศวกร 5 แผนกออกแบบระบบควบคุมและป้องกัน
กองออกแบบสถานีไฟฟ้า

Ministry of Electricity and Energy (MOEE)

1. Mr. Thant Zin Zin Tun	Deputy Kayin State Electrical Engineer
2. Mr. Myo Min Oo	Executive Engineer
3. Mr. Zayar Zaw	Assistance Engineer
4. Mr. Thiha	Waw Lay Town Electrical Supervisor

ด้านศุลกากรแม่สอด

1. นายไผ่ยง สังข์ทอง	หัวหน้าฝ่ายบริการศุลกากรที่ 1

หอการค้าจังหวัดตาก

1. นายวิสุทธิ์ ลิ้มลือชา	รองประธานหอการค้าจังหวัดตาก
2. นายสุรชัย วีระสมบัติเกียรติ	รองประธานฯ
3. นายชัยรัตน์ วิเชียร	เลขาธิการหอการค้าจังหวัดตาก
4. นายพงศ์ชัย ตันอรุณชัย	รองเลขาธิการฯ
5. นายนิยม ไวยรัชพานิช	กรรมการอาวุโส

ที่ว่าการอำเภอแม่สอด

1. นายศราวุธ ทังดิน	ปลัดอำเภออาวุโส

ภาคผนวกที่ 2
รูปภาพการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝั่งไทยและการสำรวจศักยภาพโครงการไฟฟ้าเมียวดี
ระหว่างวันที่ 25-26 พฤศจิกายน 2562

สารบัญ

บท	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญแผนภาพ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน	2
บทที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานไฟฟ้าในเมียนมา	4
บทที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของเมืองเมียวดี เมืองสุคาลิ และอำเภอแม่สอด	10
บทที่ 5 ผลการสำรวจทางกายภาพ	16
บทที่ 6 ความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 7 ผลการประเมินศักยภาพโครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในเมียวดี	25
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในเมียนมาในปี 2573	6
ตารางที่ 2 แสดงสถิติการค้าขายแดนระหว่างไทย-เมียนมา บริเวณด้านศุลกากรแม่สอด	14

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1	แสดงพื้นที่โครงการไฟฟ้าเมียวดี	3
แผนภาพที่ 2	แสดงสัดส่วนแหล่งพลังงานไฟฟ้าของเมียนมาในปี 2560-2561	6
แผนภาพที่ 3	แสดงระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution System) ในรัฐกะเหรี่ยงในปัจจุบัน และแผนการพัฒนาระบบจำหน่ายไฟฟ้าในอนาคต	8
แผนภาพที่ 4	แสดงอาณาเขตของเมืองเมียวดี	10
แผนภาพที่ 5	แสดงช่องทางธรรมชาติที่ประชาชนใช้เดินทางผ่านแดนระหว่างไทย-เมียนมา (ด่านบ้านวาลีย์) บริเวณตำบลวาลีย์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก	12
แผนภาพที่ 6	แสดงพื้นที่อำเภอแม่สอด	13
แผนภาพที่ 7	แสดงเส้นทางจากสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV ไปยังพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานี ไฟฟ้าย่อยสุคาลิ	16
แผนภาพที่ 8	แสดงสภาพทางกายภาพของสถานีไฟฟ้าย่อยเมียวดี 230 kV	17
แผนภาพที่ 9	แสดงรูปร่างพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ 66/11 kV	17
แผนภาพที่ 10	แสดงสภาพทางกายภาพของพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานีไฟฟ้าย่อยสุคาลิ 66/11 kV	18